

Verksamhet

Ålbio.com Ab
Svensbölevägen 45
22530 Sund

Ärende

Ansökan avser miljötillstånd för verksamhet vid en offentlig anläggning med återvinning av biologiskt nedbrytbart avfall dels genom sluten kompostering och dels genom öppen kompostering i strängar. Verksamheten bedrivs på ett 11 ha stort markområde på fastigheten Gunnarsby R:nr 1:2 i Gunnarsby, Sund. Tillståndet ersätter tidigare miljötillstånd MPN 03-17/24.10.2006.

Tillståndsplikt föreligger enligt 17 § landskapslag (2008:124) om miljöskydd, nedan miljöskyddslagen och 28b § landskapslag (1981:3) om renhållning, nedan renhållningslagen.

Beslut

Miljötillstånd

ÅMHM beviljar miljötillstånd för en offentlig anläggning med återvinning av biologiskt nedbrytbart avfall på fastigheten Gunnarsby Rnr 1:2 i Gunnarsby. Verksamheten består av följande delverksamheter:

1. **kompostering** av sådant icke-farligt avfall som anges i villkor 5 (återvinning)
2. **mellanlagring** av icke-farligt avfall som ska komposteras (lagring)

Miljötillstånd beviljas med stöd av 17 § 1 mom. miljöskyddslagen och 28e § renhållningslagen.

Giltighet

Detta tillstånd gäller tillsvidare. Tillståndshavaren ska lämna en ansökan om granskning och revidering av tillståndsvillkor **senast 31.12.2030**. Om ansökan om revidering av tillståndsvillkor inte görs inom den föreskrivna tiden förfaller tillståndet i enlighet med 21 § 2 mom. punkt e) miljöskyddslagen.

Ersättning

ÅMHHM har prövat frågan om ersättning enligt 7 kap. 8 § vattenlagen (1996:61) för landskapet Åland, nedan vattenlagen. Myndigheten konstaterar att nedanstående tillståndsvillkor och föreskrifter utgör sådant skydd att verksamheten inte kommer att orsaka sådan skada som ligger till grund för ersättning enligt 7 kap. 4 och 6 §§ i vattenlagen.

Miljökonsekvensbedömning

Verksamheten är pågående och har förlagts till Gunnarsby med stöd av tidigare miljötillstånd. Till underlag för detta beslut krävs inte en MKB i enlighet med 3 § i landskapsförordning (2018:33) om miljökonsekvensbedömning.

Säkerhet

För verksamheten ska en säkerhet om 35.000 € reserveras för kostnader för avveckling av verksamheten. Säkerheten kan ställas i form av en försäkring eller en bankgaranti som tillställs Ålands Landskapsregering. Detta beslut träder i kraft tidigast då ovanstående säkerhet ställs. ÅMHHM ska delges för kännedom att så skett.

Villkor och föreskrifter

Tillståndshavaren ska följa nedanstående villkor och föreskrifter utfärdade med stöd av 24 och 26 §§ miljöskyddslagen:

Allmänt

1. Tillståndshavaren är ansvarig för att verksamheten inte förorsakar skada eller minsta möjliga negativa miljöpåverkan utan att denna miljöhänsyn blir oskälig. Tillståndshavaren ska tillämpa bästa tillgängliga teknik som enligt gängse branschkriterier är tekniskt och ekonomiskt möjligt då verksamhet enligt detta tillstånd utförs.
4 och 4a §§ miljöskyddslagen
2. Tillståndshavaren ska utse en ansvarig person som har den kunskap som krävs för att övervaka samtliga arbetsmoment som

utförs enligt detta miljötilstånd så att miljötilståndet följs. Tillståndshavaren ska till ÅMHM meddela personens namn och kontaktuppgifter och vid byte av ansvarig person uppdatera uppgifterna.

Därtill ska personal ha tillräcklig kunskap om risker vid hantering av avfallet vid anläggningen och vilka åtgärder som ska vidtas vid olyckshändelser.

5 och 7 §§ miljöskyddslagen

3. Verksamheten får inte förorsaka en högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid permanent- eller fritidsbostad, samlingslokal, vårdinrättning eller liknande verksamhet än följande frifältsvärden:

- 50 dB L A_{eq} dagtid kl. 07-18 helgfri måndag till fredag samt helgfri lördag
- 45 dB L A_{eq} övriga tider

24 § punkt a miljöskyddslagen

Mottagning av biologiskt nedbrytbart avfall

4. Totalt får 3650 ton biologiskt nedbrytbart avfall från hushåll, storkök och livsmedelsindustri mottas och hanteras i verksamheten årligen. Därtill får 5000 ton naturgödsel från djurgårdar tas emot och behandlas samt 6000 ton övrigt bioavfall och slam från reningsverk.

Området där mottagning, kompostering och eftermognad får ske begränsas till området om högst 20 000 m² av fastigheten Gunnarsby R:nr 1:2 i Gunnarsby, Sund i enlighet med inlämnad situationsplan i egenkontrollprogram.

För området ska det alltid finnas en aktuell situationsplan som utvisar var specifika avfall ska hanteras och lagras. Ifall tillståndshavaren utför större ändringar eller omstrukturerar verksamheten ska en ny situationsplan lämnas till ÅMHM.

6 § och 24 § miljöskyddslagen, 28e § punkt 1 renhållningslagen

5. Endast sådant avfall som anges i tabellen nedan får mellanlagras och komposteras i respektive anläggning på området:

EWC kod	Beskrivning	Sluten anläggning	Öppen kompost i strängar
02 01 03	vegetabiliskt avfall	x	x
02 01 06	spillning och urin från djur, naturgödsel (även använd halm) samt flytande avfall som uppsamlats separat och behandlas någon annanstans	x	x
02 01 07	skogsbruksavfall	x	x
02 02	avfall från bearbetning och beredning av kött, fisk och andra livsmedel av animaliskt ursprung	x	
02 03	avfall från bearbetning och beredning av frukter, grönsaker, spannmål, ätliga oljor, kakao, kaffe, te och tobak, tillverkning av konserver, tillverkning av jäst och jästextrakt, bearbetning och jäsning av melass	x	
02 06	avfall från bagerier och sötsaksindustri	x	
02 07	avfall från produktion av alkoholinnehållande eller alkoholfria drycker	x	
19 06 04	slam från anaerob behandling av kommunalt avfall	x	x
19 06 06	slam från anaerob behandling av matavfall (animaliskt) och vegetabiliskt avfall	x	x

19 08 05	slam från behandling av kommunalt avloppsvatten	x	x
20 01 08	biologiskt nedbrytbart köks- och restaurangavfall	x	
20 01 25	ätliga oljor och fetter	x	
20 01 38	trä som ej innehåller farliga ämnen	x	x
20 02 01	biologiskt nedbrytbart avfall från trädgård och park	x	x
20 01 38	trä som ej innehåller farliga ämnen	x	x

Övrigt avfall som inkommer på anläggningen, t ex plastpåsar och -föremål vilka medföljer last med bioavfall, men som inte tillhör ovanstående kategorier ska separeras ut och föras till godkänd mottagare för ifrågavarande avfallstyp.

Avfall ska klassificeras i enlighet med den förteckning över de vanligaste typerna av avfall och farligt avfall som avses i bilaga 4 till Statsrådets förordning om avfall FFS (2012/179).

Avfallskoden från förteckningen ska användas vid dokumentering och registerhantering i verksamheten.

24 § punkt b och f och 2 mom. miljöskyddslagen, 28e § punkt 1 renhållningslagen

Lagring och behandling av biologiskt nedbrytbart avfall

6. Stödmaterial som lagras på området ska användas för behandling eller inblandning i kompost på anläggningen inom tre år. Lagring ska ske på hårdgjord yta och avfall, stödmaterial samt bioavfall ska hållas skilt från varandra så länge de inte blandats till produkt.

24 § punkt b miljöskyddslagen, 8c § 2 mom., 28e § punkt 3 renhållningslagen, 3 § punkt 2 deponeringsförordningen

7. Samtliga öppna fältytor där bioavfall behandlas ska omges av lakvattendiken med tätskikt som samlar upp och leder lakvatten till anläggningen för lakvattenhantering enligt villkor 11. Vid eftermognad ska bioavfallet placeras med minst 2 meters avstånd till lakvattendiken.

4 kap. 7 § vattenlagen

8. Behandlingsmetoden på anläggningen utgör dels öppen kompostering i strängar och dels sluten kompostering i en komposttrumma. De olika avfallstyperna som mottas på anläggningen ska behandlas enligt tabellen i villkor 5. Vid byte av teknik ska en plan inlämnas till ÅMHHM över vilka förändringar som företaget avser att utföra på området samt en beskrivning av den metod som kommer att användas.

28e § punkt 5 renhållningslagen, 24 § miljöskyddslagen

9. Det mottagna avfallet som i enlighet med villkor 5 ska behandlas i den slutna komposten får bearbetas och blandas (förbehandlas) endast i de för det mottagna avfallet avsedda sorteringsfickorna samt på det för komposteringsverksamheten avsedda hårdgjorda ytorna. Avfall som inte kan bearbetas omedelbart får mellanlagras högst 3 dagar och ska under mellanlagringen förvaras övertäckt eller inneslutet på lämpligt vis då materialet ej hanteras för att minimera risk för negativ miljöpåverkan.

Utmatat komposterat material från trumkomposten ska under mellanlagring förvaras inneslutet eller intäkt på lämpligt vis före materialet flyttas till kompostfält för eftermognad.

Komposteringsprocessen ska optimeras och kontrolleras så att processen inte förorsakar lukt mer än nödvändigt samt att kompostprodukten vid utmatning är komposterad i enlighet med branschkriterier.

Eftermognad av kompostmassorna ska ske i minst 6 månader eller längre. Eftermognaden samt bearbetning av kompostjorden ska ske på en hårdgjord yta med kontrollerad avrinning.

24 § f punkten miljöskyddslagen

10. Det mottagna avfallet som i enlighet med villkor 5 ska behandlas i öppen kompost i strängar ska hanteras och lagras på det för strängkomposteringen avsedda fältet med hårdgjord yta. Komposteringen ska ske så att processen optimeras.

24 § e punkten miljöskyddslagen

Lakvattenbehandling

11. Lakvatten från kompostering, mellanlagring och eftermognadsfält ska uppsamlas och behandling ska ske enligt i ansökan föreslagen metod. Reningen sker genom uppsamling av lakvatten i en uppsamlingsbrunn varifrån vattnet leds vidare till en lakvattenbassäng från vilken vattnet pumpas till en större bassäng där luftning och sedimentering sker. Det luftade vattnet leds vidare för rening i anläggning inne i industrihallen och slutlig rening sker i en

rotzonsanläggning. Efter rotzonen får vattnet avledas till recipient. Alternativt, om verksamheten kopplas in på allmänt avloppsnät kan lakvatten samlas upp och överförs till nätet i enlighet med villkoren i anslutningsavtal. ÅMHM ska meddelas om inkoppling till allmänt nät.

24 § punkt a) och b) miljöskyddslagen, 4 kap. 7 och 8 §§ vattenlag, 28e § punkt 2) och 5) renhållningslagen

12. Verksamhetens utsläpp till recipient ska provtas för att utreda avloppsreningsanläggningarnas reningseffekt och verksamhetens belastning på vattenmiljön.

Prov ska tas på inkommande lakvatten i uppsamlingsbrunnen och på utgående vatten från rotzonsanläggningen.

Prov ska tas fyra gånger per år vid vattenflöde. Basparametrar i övre delen av tabellen provtas fyra gånger per år medan metaller och specialanalyser provtas en gång per år.

Gränsvärden för utgående vatten från reningsanläggningen:

Parameter	Koncentrationer, månadsmedelvärde	Reduktions- procent, % årsbasis
pH	7-9	
Suspenderade partiklar	35 mg/l	90
BOD _{7, ATU}	15 mg O ₂ /l	80
COD _{Cr} (TOC)	125 mg O ₂ /l (15 mg/l)	75
Totalt fosfor, Tot-P	1,5 mg/l	90
Totalt kväve, Tot-N	35 mg/l	>50
Kviksilver, Kadmium	0,05 mg/l	
Nickel, Koppar, Bly, Zink	0,5 mg/l	
Krom	1,0 mg/l	
PAH summa cancerogena	0,2 µg/l	
Opolära alifatiska kolväten (oljehalt)	1,0 mg/l	

Provtagning av lakvatten ska utföras av en av myndigheten godkänd provtagare med iakttagande av god laboratoriesed under förhållanden som är representativa för verksamheten. Proven ska analyseras av ett ackrediterat laboratorium (ISO 9000, EN 45000, ISO/IEC 17025 eller motsvarande).

Om gränsvärdena överskrids ska ytterligare en uppföljande provtagning ske där åtminstone den/de överskridna parametrarna analyseras.

Analysresultaten ska relateras mot uppskattat vattenflöde och utsläppsmängd per år ska redovisas.

Provtagning och utvärdering ska ingå i ett egenkontrollprogram i enlighet med villkor 14.

24 § a punkten och 26 § 1 mom. miljöskyddslagen, 4 kap. 7 § vattenlagen

Bokföring och egenkontrollprogram

13. Verksamhetsutövaren är skyldig att föra bok över avfallet som mottas och behandlas på anläggningen.

Bokföringen ska inbegripa uppgifter om;

- Avfallsmängd,
- avfallskategori enligt avfallsförteckningen och beskrivning av avfallets typ samt väsentliga uppgifter om avfallets egenskaper och sammansättning,
- om avfallet kommer från något annat ställe, den tidigare avfallsinnehavarens och avfallstransportörens namn med kontaktuppgifter,
- datum för mottagning av avfallet,
- behandlingssätt och kategori av behandlingsförfarande.

Vid borttransport av avfall ska ett transportdokument upprättas i enlighet med 19 § landskapsförordning (2018:90) om avfall.

Bokföringsuppgifterna ska sparas i minst 10 år. En sammanställning av uppgifterna ska inlämnas till tillsynsmyndigheten på begäran.

26 § miljöskyddslagen, 281 § renhållningslagen

14. Ett godkänt egenkontrollprogram ska finnas för verksamheten.

Programmet ska åtminstone innehålla de provtagningar och aktuella behandlingsmetoder som beskrivs under respektive villkor ovan. Behandlingsmetoderna ska följas och grundläggande uppgifter ska antecknas såsom kompostens start, hur behandlingen sker, blandningsförhållanden och övriga uppmätta och observerade egenskaper för mognadsgrad, C/N-kvot, struktur, syreförhållanden och temperaturer.

Regelbunden skadedjursbekämpning ska ingå i programmet och redovisas.

Kontrollprogrammet ska innehålla en provtagningsplan för kontroll av lakvatten och grundvatten. Provtagningsplanen ska godkännas av tillsynsmyndigheten och kan förändras vid behov. Lakvatten analyseras och redovisas enligt villkor 13 ovan.

Grundvatten ska kontrolleras med två gånger per år i väl

utformade och korrekt installerade grundvattenrör.

Grundvatten ska analyseras på åtminstone följande parametrar: pH, konduktivitet, CODCr eller CODMn (alternativt TOC), totalfosfor (Tot-P), ammoniumkväve (NH₄-N) och olja (summa fraktionen av opolära alifatiska kolväten), samt efter behov bly, kadmium, kvicksilver, krom, koppar, PAH och fenoler.

Därtill ska grundvattennivån fastställas en gång på våren och en gång på hösten.

Egenkontrollprogrammet ska också dokumentera avvikelser, så som processtörningar som resulterar i utsläpp, lukt e.d, och notera vad avvikelsen bestått av, hur den åtgärdats samt hur man säkerställer, om möjligt, att avvikelsen inte inträffar igen.

26 § miljöskyddslagen, 4 kap. 7 och 8 §§ vattenlagen

15. En årsrapport med en sammanställning av relevanta bokföringsuppgifter, mängden producerad produkt (beräkna även totalen per år) och mottagare av produkten, provtagningsresultat från egenkontrollprogrammet samt vad som i övrigt begärs av tillsynen ska lämnas till ÅMHH **senast 31 mars varje år.**

26 § miljöskyddslagen

Avslutande av verksamhet

16. Vid avslutande av verksamhet ska meddelande om avveckling göras till ÅMHH senast 6 månader innan verksamheten avser upphöra. Ansökan om avveckling ska innehålla en plan/beskrivning av hur avvecklingen ska ske och vilka byggnader och ytor som eventuellt blir i fortsatt bruk samt vilka delar av området som återställs. Vidare ska redovisas vilka avfallstyper och -mängder som finns eller uppstår i samband med avvecklingen samt hur de tas om hand. Ansökan ska även innehålla en bedömning av eventuell förorening av mark samt huruvida behov av sanering föreligger samt en plan för hur saneringen ska gå till. Myndigheten kan föreskriva om ytterligare undersökningar och åtgärder i samband med avvecklingen.

24 d och 34 § § miljöskyddslagen, 28e 7 punkten i renhållningslagen.

Beslutsmotiveringar

Verksamheten och dess placering

Bolaget Ålbicom Ab, nedan Ålbicom, bildades 1.12.2019 genom företagsfusion då fd. Ålandskomposten Ab uppgick i fd. Delfensdal Kom Ab som i samband med fusionen bytt namn till Ålbicom Ab.

Delfensdal Kom Ab, numera Ålbioacom Ab, bedriver för närvarande komposteringsverksamhet i öppna strängar med stöd av miljötillstånd MPN-03-17. Genom fusionen utvidgades verksamheten till att omfatta även den verksamhet som Ålandskomposten Ab tidigare bedrev på området. Ålandskomposten har emellertid saknat miljötillstånd sedan 01.10.2011. Enligt 11 § miljöskyddslagen ska ärenden som gäller ändring eller utvidgning av verksamhet avgöras enligt det förfarande som gäller ny verksamhet av motsvarande total omfattning. Utifrån den bolagsfusion som skett betraktar ÅMHHM tillskottet av Ålandskomposten tidigare verksamhet till Delfensdal Kom Ab:s (Ålbioacom) verksamhet som en utvidgning av det senare nämnda bolagets verksamhet. Miljötillståndsprövningen omfattar således såväl den verksamhet som Delfensdal Kom Ab tidigare bedrev på området som Ålandskomposten Ab:s tidigare verksamhet.

Ålbioacom bedriver verksamhet vid en offentlig anläggning med återvinning av biologiskt nedbrytbart avfall (bioavfall) delvis genom sluten kompostering i komposttrumma och delvis genom öppen kompostering i strängar av skogs- och jordbruksavfall, park- och trädgårdsavfall samt slam.

ÅMHHM konstaterar att platsen och verksamheten har prövats tidigare och beviljats miljötillstånd (fd. Ålandskomposten Ab MPN-04-41, fd. Delfensdal Kom Ab MPN-03-179) varvid anläggningen är förlagd till denna plats. Då verksamheten i praktiken inte innebär någon ny omfattning av verksamheten så krävs ingen miljökonsekvensbedömning enligt landskapslag (2006:82) om miljökonsekvensbedömning.

I Ålands Landskapsregerings Avfallsplan 2010 utpekas nuvarande Ålbioacoms plats och verksamhet som den plats på Åland var biologiskt nedbrytbart avfall, främst matavfall, tas emot, hanteras och behandlas. Övrig planering som kan reglera verksamheten enligt plan- och bygglagen finns inte.

Platsen för verksamheten är beläget i ett glest befolkat område. Avstånd till närmaste fastboende är ca 500 m och därefter är resterande över 1 km bort. Avrinning från verksamhetsområdet sker söderut mot ett ca 2,3 km långt dike som mynnar i Trasket Träsk. Totalt avstånd via sjöar och dikessystem till slutrecipienten Lumparn är 8 km.

Områdets jordmån utgörs huvudsakligen av berg men den hårdgjorda ytan för bearbetning och eftermognad är konstruerad på finkornig morän medan ytan för öppen strängkompostering är konstruerade på

lera. Även rotzonsanläggningen finns inom detta område. Leran följer det försänkning var Gunnarsbydicket löper.

ÅMHHM har granskat verksamhetsutövarens resultat och balansräkning och konstaterar att ÅlbioCom anses solvent i enlighet med 25 § miljöskyddslagen. Myndigheten har fastställt en säkerhet om 35.000 € för att täcka uppskattade kostnader för avveckling av verksamheten. Summan baseras på den avvecklingsplan och de kostnader för avveckling som sökanden presenterat.

Allmänna motiveringar

ÅMHHM har gjort en tillåtlighetsbedömning av verksamheterna samt granskat förutsättningarna för beviljande av tillstånd. ÅMHHM konstaterar att då tillståndshavaren vid utförandet av verksamheterna iakttar de villkor som föreskrivs, kommer verksamheterna inte leda till sådan negativ miljöpåverkan som anges i 3 §, a till g punkterna i miljöskyddslagen. ÅMHHM beviljar tillstånd med stöd av 17 § miljöskyddslagen då verksamheterna följer denna lag och den lagstiftning som anges i 10 § miljöskyddslagen.

Myndigheten konstaterar att verksamhetsutövaren har påvisat tillräcklig kunskap och att denne är organiserad på ett trovärdigt sätt. ÅMHHM konstaterar därmed att företaget uppfyller kravet om verksamhetens organisation enligt 7 § miljöskyddslagen.

För att i enlighet med de allmänna kravbestämmelserna uppnå tillräckligt miljöskydd och förebygga olägenhet för människors hälsa åläggs tillståndshavaren nödvändiga villkor om miljöhänsyn i form av allmänna villkor om bland annat att utse en ansvarig person under projektet samt specifika villkor om mottagning, mellanlagring, behandling av avfall och utsläpp till luft, vatten och mark på ett kontrollerat och noggrant redovisat sätt. Villkoren föreskrivs i enlighet med miljöskyddslagens 24 och 26 §§.

Processuella motiveringar

En ny avfallslag, landskapslag (2018:83) om tillämpning av rikets avfallslag, har antagits på Åland och trätt i kraft 1 januari 2019. Enligt lagens övergångsbestämmelser i 11 § anges att ärenden som är anhängiga när lagen träder i kraft handläggs enligt de bestämmelser som gällde vid tidpunkten för denna lags ikraftträdande. I ärendet tillämpas således landskapslag (1981:3) om renhållning dock så att nyare bestämmelser enligt avfallslagen har beaktats.

Villkorsmotiveringar

ÅMHHM utfärdar villkor 1 i syfte att tydliggöra de allmänna kravbestämmelserna i miljöskyddslagens 4 § gällande tillståndshavarens ansvar för att uppnå tillräckligt miljöskydd och förebygga olägenhet för människors hälsa samt skyldighet att tillämpa bästa tillgängliga teknik som är ekonomiskt möjlig.

Villkor 2 tillgodoser att tillståndshavaren alltid har en ansvarig person som bistår med kunskap om verksamhetens miljöpåverkan och det förebyggande arbetet som föreskrivs i 7 § miljöskyddslagen.

ÅMHHM reglerar ljudnivåerna i villkor 3 i enlighet med 24 § a punkten miljöskyddslagen, så att ändamålet med verksamheten enligt 4 § miljöskyddslagen kan uppnås trots bullerbegränsningen. Även om tillståndshavaren begränsar verksamhetstiderna kan det uppstå tillfälliga behov att utföra vissa tillhörande arbetsmoment, varvid ÅMHHM har reglerat ljudnivån även för övriga tidpunkter så att bullernivån begränsas nattetid.

Det är viktigt att verksamhetsutövaren, entreprenörer som avlämnar avfall samt olika myndigheter har god kännedom om verksamheten och var olika avfallsslag hanteras. Detta för att inte olika avfallsslag ska blandas samt i händelse av tillbud eller annan oförutsedd händelse så att korrigerande åtgärder kan vidtas. Avfall får endast undantagsvis förvaras på annan plats inom området och då i särskilda avsedda kärl som förhindrar risk för förorening. Villkor 4 ges med stöd av 24 § b punkten i miljöskyddslagen.

Ett beslut om tillstånd ska enligt 28e § punkt 1 renhållningslagen innehålla uppgifter om mängd och slag av avfall. Villkor 4 reglerar därmed även den avfallsmängd som tillståndshavaren årligen får och kan ta emot och hantera inom verksamheten. Mängden baseras på anläggningens kapacitet och förmåga att hantera avfallet. Villkoret ges också med stöd av 2 mom. 24 § miljöskyddslagen.

I villkor 5 anges vilka slag av avfall som får tas emot och behandlas på anläggningen samt med vilken behandlingsmetod. Avfallstyper som inte omfattas av villkoret och som kan behandlas inom verksamheten ska sorteras och föras till godkänd mottagare för ifrågavarande avfallskategori. Verksamheten har med stöd av tidigare gällande miljötillstånd MPN-03-17/24.10.2006 haft rätt att på öppen kompost behandla matavfall. Metoden medför dock risker för negativ miljöpåverkan i form av lukt, skadedjur och dåligt processresultat. Optimal kompostering sker genom omrörning

och att temperaturen i materialet stiger till en sådan nivå under tillräckligt lång tid att allt biologiskt nedbrytbart material processas i rätt förhållanden. Detta minskar bl a luktolägenhet i det behandlade materialet. Vinterklimatet gör det också svårt att nå tillräckligt hög temperatur året runt för tillräcklig nedbrytning av matavfallet med avseende på mikrobiologisk aktivitet. Matavfall måste därför behandlas i en säker och reglerbar process.

Därtill har det tidigare förekommit klagomål gällande luktolägenhet i omgivningen och i vissa av de yttranden som inkommit under delgivningstiden har personer framfört att lukt i omgivningen är ett problem. Kompostering av park- och trädgårdsavfall ger måttlig lukt, men vid behandling av matavfall med fett och proteiner som har högre kväveinnehåll och även innehåller svavel så kan lukten dock öka. Animaliskt matavfall som innehåller främst proteiner och fett behöver slutna anläggningar för att kunna minska lukten. Ålbio.com har tagit i bruk en ny teknik för slutna kompostering. Den tidigare AgBag tekniken har ersatts av en slutna komposteringstrumma, vilket är en avsevärt förbättrad teknik. Den slutna komposteringstrumman ger en bättre möjlighet att kontrollera processen och den lukt som kan uppstå vid behandlingen.

ÅMHH beslutar därmed enligt villkor 5 att verksamheten får motta, lagra och behandla endast vegetabiliskt jord- och skogsbruksavfall samt slam från avloppsreningsverk i öppen kompost.

Begränsningen i villkor 5 utgör inte hinder för mottagning av animaliska biprodukter då godkännande finns från behörig myndighet. Animaliska biprodukter som omfattas av direktiv 1009/2009/EU ska hanteras och behandlas i enlighet med beslut från behörig myndighet. Villkor 5 ges med stöd av 24 § punkt b och f miljöskyddslagen.

Eftersom tillståndet inte omfattar deponering av avfall, begränsar ÅMHH i villkor 6 lagringstiden av stödmaterial på området i enlighet med 3 § punkt 2 deponeringsförordningen. Vid lagringen ska stödmaterial och bioavfall i enlighet med 8c § 2 mom. renhållningslagen hållas skilt från varandra så länge de inte blandats till produkt. Villkor 6 ges med stöd av 24 § punkt b miljöskyddslagen och 28e § punkt 3 renhållningslagen.

Enligt 4 kap. 7 § vattenlagen är tillståndshavaren skyldig att vidta de skyddsåtgärder, tåla de begränsningar samt iaktta de försiktighetsmått i

övrigt som skäligen kan fordras för att förebygga eller avhjälpa risk för försämring av vattenkvalitet. Från verksamheten uppstår lakvatten och ytavrinning som kan innehålla höga halter av näringsämnen och föroreningar. Lakvatten ska därför samlas upp för att genomgå rening innan utsläpp till recipient. Villkor 7 ges med stöd av 4 kap. 7 § vattenlagen.

Enligt 28e § punkt 5 renhållningslagen ska behandlingsmetod anges i ett beslut om tillstånd. ÅMHM beslutar i villkor 8 att vid byte av teknik ska en plan över faktiska förändringar lämnas till ÅMHM innan förändringar kan göras. Villkor 8 ges med stöd av 24 § miljöskyddslagen.

Bioavfall/matavfall som avlämnas till anläggningen placeras på hårdgjord yta och blandas med stödmaterial varefter det körs till sorteringsficka för mellanlagring. Från sorteringsfickan körs det sedan till inmatningen till komposttrumman. Vid hanteringen av bioavfall och i komposteringsprocessen är viss lukt ofrånkomlig. Nuvarande teknik med sluten kompostering minskar luktolägenheter under processen och med god processkontroll minskar risk för luktolägenheter.

Luktemissioner från verksamhet är svåra att definiera, kvantifiera och redovisa. Luktemissioner saknar direkta fastställda gränsvärden och rimliga och ekonomiskt gångbara mätmetoder. Den metod som kan vara gångbar är olfaktometri som innebär objektiv mätning med mänskliga assessorer (näsor). Detta innebär en luktpanel med flera personer som får lukta på gasprover. Mätningar med den mänskliga näsan är komplicerade och dyra. Utan denna fastställda mätmetod blir kontroll och uppskattning av luktemissioner av en enskild person lätt en subjektiv värdering.

Elektroniska näsor är under utveckling men finns inte kommersiellt tillgängliga samt att verksamheten och dess processer och lokalisering gör att metoden inte är direkt tillämplig eller ekonomiskt genomförbar.

Vid inspektion har lukt konstaterats men omfattningen av olägenheten är subjektiv och varierar med väderförhållanden. Idag sker stora delar av hanteringen utomhus, vilket inte möjliggör luktreducerande filter. Lukten är närmast koncentrerad till mottagningen av kommunalt bioavfall och behandling och mellanlagring i sorteringsfickor. Även vid utmatningen från trumkomposten genereras lukt. Inne i processhallen finns ingen lukt. Bästa sättet att minimera riskerna är att ha en helt inbyggd mottagning och mellanlagring, vilket skulle möjliggöra mekanisk ventilation och installation av luftfilter. Bygglov har sökts för en inbyggnad men ärendet är inte avgjort.

Lukt kan till en viss grad förebyggas genom processoptimering.

Kompostering är en aerob process där olika mikroorganismer bryter ned organiskt material. Vid nedbrytningen bildas vatten, koldioxid och energi i

form av värme. Vid högre temperaturer börjar fetter brytas ner till fettsyror och ammoniak kan frigöras. Det är nödvändigt att materialet blir tillräckligt syresatt för att få en väl fungerande process. För att minimera den negativa miljöpåverkan avseende bland annat förekomst av lukt föreskriver ÅMHM i villkor 9 att verksamhetsutövaren ska hantera det mottagna bioavfallet inom 3 dagar samt att avfallet förvaras intäkt om det inte omedelbart kan behandlas. Komposteringsförhållandena ska kontrolleras och optimeras så att komposteringsprocessen kan ske så gynnsamt som möjligt i syfte att förhindra att processen förorsakar lukt. Detta kan göras t.ex. genom iblandning av tillräckligt med stödmaterial i avfallsmaterialet, reglering av kol/kväve-kvot, materialets struktur samt vatten- och syrehalt. För att producera en god slutprodukt måste det trumkomposterade materialet eftermognas. Under eftermognaden vänds och sållas kompostprodukten och ytterligare stödmaterial och jordprodukter kan tillföras tillverkningen av slutprodukt. För att minska risk för negativ miljöpåverkan ska eftermognaden av kompostprodukten ske på hårdgjord yta med uppsamling av avrinningen och lakvatten. I ansökan anges en eftermognadstid på 3-6 månader av kompostmassorna men myndigheten vill säkerställa tillräcklig hygienisering och eftermognad av produkten och anger minimitiden för eftermognad till 6 månader. Ålands landskapsregering ansvarar för tillsynen av smittskyddet och provtagningen av slutprodukten i enlighet med biproduktförordningen samt kvalitetskrav för gödselmedel. Villkor 9 ges med stöd av 24 § f punkten miljöskyddslagen.

Kompostering av trädgårdsavfall, annat vegetabiliskt bioavfall, gödsel från djurgårdar och slam från reningsverk sker fortsättningsvis på öppen strängkompost. Vid öppen strängkompostering är det viktigt att vända och lufta materialet för att förebygga anaeroba förhållanden som resulterar i lukt samt uppnå en god produkt. Processtemperaturer ska kontrolleras för att avgöra när produkten är färdig. Lakvatten från kompoststrängarna innehåller näringsämnen och lakvatten måste därför uppsamlas och renas för att minimera risk för negativ miljöpåverkan. Villkor 10 ges med stöd av 24 § f punkten miljöskyddslagen.

Ovanstående kompostering och eftermognad sker på hårdgjorda ytor med kontrollerad avrinning och uppsamling av lakvattnet. Detta lakvatten ska uppsamlas och därefter renas i lakvattenreningsanläggningarna innan utsläpp till recipient. Uppsamling sker i en uppsamlingsbrunn varifrån lakvattnet pumpas vidare till luftad lakvattenbassäng. Därtill har ytterligare en ny luftningsbassäng konstruerats som ger möjlighet att förvara vatten i större mängd om nederbördsmängden är stor. Från

luftningsbassängen leds lakvattnet vidare till en ny reningsanläggning som finns placerad inne i industrihallen. Det inkommande lakvattnet från luftningsbassängen rinner genom ett vattenfilter där större partiklar avlägsnas och vidare till en biorotor där nedbrytning av organiska föreningar sker samt en sänkning av BOD. Slutligen renas vattnet i en filtertrumma innan det leds vidare ut i rotzonen där en slutlig rening sker.

Sökandebolaget strävar därmed efter ständig förbättring och minskning av verksamhetens påverkan på vattenmiljön.

Villkor 11 ges med stöd av 24 § a punkten miljöskyddslagen samt 4 kap. 7 § vattenlagen för att minska utsläpp från verksamheten till mark, yt- och grundvatten.

Det lakvatten som uppstår i verksamheten och som i enlighet med villkor 7 ska samlas upp via lakvattendiken och ledas till lakvattenbassängen ska, innan det släpps ut, behandlas i enlighet med villkor 11 syfte att skydda yt- och grundvatten. Efter behandling leds vattnet ut i ett långt dikessystem (ca 8 km) som går genom jordbruksmark och ett antal sjöar före vattnet når slutrecipient (Lumparn). Den första ytvattenförekomsten är Träsket Träsk som nås efter ca 2,5 km. För hela dikes- och sjökomplexet ner till Lumparn saknas idag av Ålands landskapsregering fastställda kvalitetsnormer enligt 5 kap. 4 § vattenlagen. Varken förvaltningsplan eller åtgärdsprogram för perioden 2016 - 2021 omfattar vattenförekomsterna och därmed saknas specifika målsättningar att beakta. Verksamheten strävar dock mot ständig förbättring av lakvattenhanteringen och minskad miljöbelastning varmed vattenlagens målsättningar i 5 kap. 1 § anses beaktade.

Det är ur Ålbiooms synvinkel inte rimligt och skäligt att försöka bedöma eller uppskatta eventuell påverkan på Lumparn med tanke på den långa sträcka vattnet ska avlägga. Längs vägen till Lumparn utmynnar ett antal tillflöden, främst från jordbruksmark. Jämförelsevis kan konstateras att i Sverige har man räknat att det totala läckaget av fosfor till vatten från jordbruksmark är 0,4 kg/ha/år. Utloppet vid Lumparn är därmed inte en relevant recipientkontrollpunkt för Ålbioom. ÅMHHM:s bedömning är att den mest relevanta kontrollpunkten är därmed att mäta utsläppen efter rotzonsanläggningen som utgör det sista steget i reningsprocessen.

I flertalet yttranden har Ålbiooms verksamhet utpekats som orsak eller delorsak till Träsket Träsks situation idag med kraftig övergödning. Gällande Träsket Träsk kan noteras att redan år 1973, då Håkan Kulves utfört en kommuninventering för Planeringsrådet i Landskapet Åland, kan läsas att Träsket redan då var ”kraftigt påverkad av utgödning” (övergött). Detta alltså långt före dagens verksamheter uppströms. En annan anledning till Träsks dåliga status idag är Landskapets fiskodlingsanläggning i Guttorp,

nedströms Ålbio. Då fiskodlingen byggdes användes brackvatten från Delvik i verksamheten. Detta vatten som dessutom var mycket näringsrikt slog ut den naturliga sötvattenfloran och faunan i hela sjösystemet ända ner till Lumparn. Träsk förvandlades från insjö till ovan havet belägen ”havsvik”, vilket står att läsa i Tore Lindholms bok *Från havsvik till insjö*, 1991. Ålbiooms utsläpp till Gunnarsbydiken utgör visserligen en belastning men i tillståndet givna gränsvärden och kontroll av verksamheten utgör tillräckligt skydd.

Ifall man teoretiskt räknar med att halterna i det utgående vattnet från rotzonen konstant håller samma halter som maximalt tillåts i miljötillståndet (P 1,5 mg/l; N 35 mg/l) samt med att mängden lakvatten är 5550 m³, så innebär detta ett utsläpp av 8,3 kg fosfor per år och 194,3 kg kväve per år. I praktiken har såväl mängden lakvatten som halterna under senare år generellt understigit de tillåtna värdena enligt miljötillståndet. Med beaktande av medelvärdena för samtliga provtagningar av utgående renat vatten för åren 2015–2017 samt medelvärdet för den mängd lakvatten som verksamhetsutövaren årligen har uppgett till ÅMHM att har behandlats i reningsanläggningen, så har verksamheterna bidragit med 0,4 kg fosfor och 84,83 kg kväve per år. Jämförelsevis kan konstateras att verksamheternas årliga fosforutsläpp motsvarar det årliga fosforutsläppet från 1 hushåll (5 personer och 150 l vatten/dag/pers.) och det årliga kväveutsläppet från verksamheterna motsvarar det årliga kväveutsläppet från 3,5 hushåll.

Beaktat ovanstående fakta och förhållanden anger ÅMHM i villkor 12 gränsvärden för utsläpp av näringsämnen och andra i lakvatten vanligt förekommande ämnen som kan belasta miljön och vattenmiljön. Givna gränsvärden är jämförbara med annan avloppsreningsverksamhet och är i nivå med krav på andra avloppsanläggningar. Villkoret anger även den provtagningsfrekvens som bedöms relevant för kontroll av verksamhetens miljöpåverkan. Villkor 12 ges med stöd av miljöskyddslagens 24 § punkterna a, b och e samt vattenlagen 4 kap. 1 § och 7.

I syfte att kunna spåra avfall behöver verksamhetsutövaren i enlighet med villkor 13 föra bok över avfall som mottas till anläggningen och behandlas samt avfall som bortförs från anläggningen. Detta utgör även en del av verksamhetsutövarens egenkontroll och övervakning. Villkor 13 ges med stöd av 26 § miljöskyddslagen och 28 l § renhållningslagen.

ÅMHM föreskriver i föreskrift 14 att verksamhetsutövaren ska ha ett egenkontrollprogram för verksamheten. Verksamhetsutövaren ska enligt 7 § miljöskyddslagen ha tillräcklig kunskap om verksamhetens miljöpåverkan och om möjligheterna att förebygga och begränsa dess negativa

miljöpåverkan. Egenkontrollen ska omfatta och redovisa processkritiska parametrar och övervakning av dessa då processoptimering bl a minskar risk för olägenheter som lukt. Till egenkontrollen hör även att kontrollera verksamhetens påverkan på omgivningen t ex genom en provtagningsplan för kontroll av lakvatten och grundvatten.

Beaktat verksamhetens art då man mottager biologiskt hushållsavfall så är det relevantt att bekämpa skadedjur, som gärna söker sig till dylika platser. Fåglar är en typ av skadedjur, liksom gnagare. Verksamhetsutövaren har vidtagit åtgärder för att skrämja bort fåglar från området med hjälp av gaskanon och laser. Gnagare bekämpas genom avtal med skadedjursbekämpningsföretag med besök 6 gånger per år.

Eventuella avvikelser som kan inträffa i verksamheten ska antecknas samt hur de åtgärdats och hur man kan undvika att de inte ska uppstå igen. Exempel på detta kan vara processtörningar som resulterar i lukt eller andra utsläpp. ÅMHH föreskriver vidare i föreskrift 15 att verksamhetsutövaren årligen ska sammanställa relevanta uppgifter till en årsrapport som ska skickas in till ÅMHH. Föreskrift 14 och 15 ges med stöd av 26 § miljöskyddslagen.

På grund av svårigheter att i samband med prövningen bedöma behov av åtgärder vid avslutande av verksamhet utfärdas inga specifika instruktioner för detta. Verksamhetsutövaren har i sin ansökan lämnat in olika förslag på avslutning inklusive kostnadsberäkningar för avslutande. För att säkerställa avslutande av verksamheten har myndigheten ställt krav om en säkerhet som är beräknad att täcka kostnaderna för avslutande enligt plan.

Myndigheten har specificerat att en avslutningsplan ska inlämnas var det framgår om och hur byggnader och olika ytor kan nyttjas eller återställas. Om tillståndet inte innehåller tillräckliga bestämmelser för avslutande kan ÅMHH enligt 34 § miljöskyddslagen besluta om dylika åtgärder i samband med eller efter avslutande. Med villkor 16 avses att verksamhetsutövaren vid avslutande av verksamheten ska ansöka om tillstånd för avslutande för att myndigheten ska kunna göra en bedömning av huruvida det behövs undersökningar, saneringsåtgärder eller andra försiktighetsåtgärder i samband med avslutandet.

ÅMHH konstaterar att verksamheten med givna villkor och föreskrifter kommer att utföras så att ändamålet nås med minsta möjliga negativa miljöpåverkan utan att denna miljöhänsyn blir oskälig. ÅMHH beviljar med stöd av 22 § miljöskyddslagen Ålbiocoms miljö tillstånd för mottagning och hantering av bioavfall.

Bakgrund

Ålandskomposten Ab

Enligt Ålandskompostens miljötillstånd (beslut MPN-4-41/ 24.10.2006) skulle en anhållan om revidering av tillståndet lämnas till myndigheten senast 01.10.2011. Nämnada anhållan inkom först den 29.11.2011 varpå ÅMHHM konstaterade att tillståndet hade förfallit. ÅMHHM beslutade den 17.10.2012 med Dnr 2011-1016-2 att Ålandskomposten ska söka om nytt tillstånd senast 17.12.2012.

Verksamheten har tillåtits fortgå under myndighetens tillsyn trots avsaknad av giltigt miljötillstånd. Under den tid som verksamheten pågått (2006-2020) har tillsynsmyndigheten påpekat om vissa missförhållanden och krävt åtgärder men inte funnit sådana allvarliga avvikelser som enligt lag krävt förvaltningstvång. Myndigheten har alltså inte funnit grund för avbrytande av verksamheten då den inte bedömts medföra bestående negativ miljöpåverkan som är betydande.

Ålandskomposten lämnar en ny ansökan om förnyande av tillstånd MPN-4-41 den 12.12.2012 för befintlig verksamhet. Beslut om nytt miljötillstånd fattades den 16.03.2016 av ÅMHHM:s prövningsnämnd. Beslutet överklagades till Ålands förvaltningsdomstol och senare Högsta förvaltningsdomstolen. Ålands förvaltningsdomstol (ÅFD) har med sitt beslut nr 8/2018 upphävt Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighets beslut ÅMH-Pn 6/16 och återförvisat ärendet till Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHHM) för ny behandling. Besvär över ÅFD:s beslut har inlämnats till Högsta förvaltningsdomstolen (HFD). HFD har prövat ärendet som en ansökan om besvärstillstånd. Ansökan om besvärstillstånd har avslagits. Således ska ärendet hanteras utifrån ÅFD:s beslut 8/2018.

Delfensdal Kom Ab

Delfensdal lämnade in ansökan om revidering av villkor inom utsatt tid. Därmed gäller fortsättningsvis det tidigare beviljade miljötillståndet (MPN-03-17), trots att det senare reviderade miljötillståndet (ÅMH-Pn 7/16) överklagades till Ålands förvaltningsdomstol och sedan Högsta förvaltningsdomstolen. Delfensdals miljötillstånd (MPN-03-17) reglerar den gemensamma reningsanläggningen för Ålandskompostens och Delfensdals lakvatten. Detta innebär att kraven på lakvattenreningen i Delfensdals miljötillstånd i praktiken även reglerar kvaliteten på lakvatten som härstammar från Ålandskompostens verksamhet. Ålands förvaltningsdomstol (ÅFD) har med sitt beslut nr 8/2018 upphävt Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighets beslut ÅMH-Pn 6/16 och återförvisat ärendet till Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHHM) för ny

behandling. Besvär över ÅFD:s beslut har inlämnats Högsta förvaltningsdomstolen (HFD). HFD har prövat ärendet som en ansökan om besvärstillstånd. Ansökan om besvärstillstånd har avslagits. Således ska ärendet hanteras utifrån ÅFD:s beslut 8/2018.

Ålbiocom Ab

Bolaget Ålbiocom Ab bildades 1.12.2019 genom företagsfusion då fd. Ålandskomposten Ab uppgick i fd. Delfensdal Kom Ab som bytte namn till Ålbiocom Ab. Vid fusionen utökas Delfendals/Ålbiocoms verksamhet med för dem ny verksamhet från Ålandskomposten. Enligt miljöskyddslagens 11 § innebär detta väsentlig förändring då ändring eller utvidgning av omfattning som i sig själv kräver tillstånd eller miljögranskning enligt 10 § ska därvid alltid anses vara väsentlig. Ålbiocom omfattar därmed de tidigare bolagens sammanslagna verksamhet.

Avgift

För detta tillståndsbeslut uppbärs ingen avgift då det är återförvisat av domstol.

Besvär

Besvärсанvisning bifogas.

Beslutet justeras omedelbart.

För Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet

Ordförande Ulrika Sandell-Boman
Prövningsnämnden
Beslutande

Mikael Stjärnfelt
Miljöskyddsinspektör
Föredragande

Bilagor

1. Ärendehantering
2. Besvärсанvisning

Ärendehantering

Ansökan

Beslut om miljötillstånd för Delfensdal Kom Ab och Ålandskomposten Ab har återförvisats av Ålands Förvaltningsdomstol, ÅFD, genom beslut 8/2018. Ärendet inkom 1.3.2018. Högsta Förvaltningsdomstolen har genom sitt beslut 1444/1/18 avslagit besvär rätt och fastställt ÅFD:s domslut.

Delgivning av ansökan

Ansökan delgavs offentligt under tiden 7 - 29 april 2020 på ÅMHHM:s anslagstavla. Delgivning gjordes också genom annons i tidningen Åland 7.4.2020. I delgivningen framgick att vem som helst hade rätt att skriftligen yttra sig över ansökan inom ovan nämnda tid.

Yttranden

Fem yttranden har inkommit under tiden för offentlig delgivning.

Utlåtanden

ÅMHHM har inte begärt utlåtanden.

Bemötande

ÅMHHM har hört Ålbiocom Ab avseende under delgivningstiden inkomna yttranden. Ålbiocom Ab inkom med ett bemötande 8.5.2020. Övriga sådana handlingar som föranleder bemötande har inte inkommit.

Delgivning av beslut

Tillståndsbeslutet sänds till sökanden med mottagningsbevis. Beslutet delges offentligt på ÅMHHM:s anslagstavla och en kopia av beslutet finns under denna tid framlagd för allmänheten på ÅMHHM:s kansli. Beslutet finns även tillgängligt på internet på ÅMHHM:s hemsida, www.amhm.ax. I delgivningen framgår att sakägare kan anföra besvär över beslutet hos Ålands förvaltningsdomstol.